

In het voorjaar, toen ik had besloten te schrijven over alles wat wit is, maakte ik om te beginnen een lijst.

Bakerwindsels

Babyhemdje

Zout

Sneeuw

IJs

Maan

Rijst

Golven

Magnolia

Witte vogel

'Wit lachen'

Blanco papier

Witte hond

Wit haar

Lijkwade

Bij elk woord dat ik noteerde sloeg er een golf van onrust door me heen. Ik voelde dat ik dit boek móést schrijven, dat ik erdoor

zou veranderen, dat het ook zelf zou veranderen, en wel in een soort witte zalf die op een zwelling wordt aangebracht, een verband dat op een wond wordt gelegd. Dat had ik nodig.

Toen ik een paar dagen later mijn blik nog eens over het lijstje liet gaan, begon ik me evenwel af te vragen waarom ik hier eigenlijk aan begon, wat het zou betekenen die woorden in de ziel te kijken.

Als ik de woorden in mezelf filter, klinken er beverige zinnen op, wat doet denken aan het vreemde, treurige gesnerp dat een strijkstok aan een metalen snaar ontlokt. Zou ik mezelf, gesluierd in wit verband, tussen die zinnen kunnen verstoppen?

Dat was zo'n moeilijke vraag dat ik het lijstje liet zoals het was en er verder niets meer mee deed. In augustus vertrok ik naar het buitenland, naar dit land waar ik nog nooit was geweest; ik huurde tijdelijk een flatje in de hoofdstad en wende eraan mijn dagen in deze vreemde omgeving te slijten. Een kleine twee maanden later, toen het op een avond voor het eerst bijtend koud was, kreeg ik migraine – een pijnlijk bekend verschijnsel. Ik nam een paar pillen in met warm water, en realiseerde me (heel kalm) dat ik me onmogelijk zou kunnen verstoppen.

Er zijn momenten dat ik me scherp bewust ben van het verstrijken van de tijd, vooral als ik ergens pijn heb. De migraines zijn begonnen toen ik een jaar of twaalf, dertien was; ze overvallen me onaangekondigd, vergezeld van heftige buikkrampen die het dagelijks leven een halt toeroepen. Zelfs het kleinste karweitje

blijft liggen terwijl ik me louter concentreer op het verduren van de pijn: de afzonderlijke druppels van de tijd voelen als mescherpe edelstenen die langs mijn vingertoppen schampen. Eén keer diep inademen, en dan neemt dat nieuwe levensmoment de vorm aan van een parel bloed. Zelfs wanneer ik me weer in het dagelijks ritme heb gevoegd en de ene dag naadloos versmelt met de volgende, blijft die gewaarwording op dat plekje altijd met ingehouden adem wachten

Elk moment is een sprong van een onzichtbaar klif, waarop de scherpe randen van de tijd voortdurend worden bijgeslepen. Onze voeten maken zich los van de stevige ondergrond van heel ons leven tot dan toe, en we zetten die hachelijke stap in het ongewisse. Niet omdat we zo bijzonder moedig zijn, maar omdat het de enige weg is. Nu, op dit moment, stroomt die duizelingwekkende prikkeling door me heen. En ik stap roekeloos de tijd in die ik nog niet heb geleefd, het boek in dat ik nog niet heb geschreven.

deur

Een gebeurtenis van heel lang geleden.

Voordat ik het huurcontract tekende, ging ik nog een keer naar de flat kijken.

De metalen voordeur was eens wit geweest, maar had in de loop van de tijd zijn glans verloren. Toen ik hem zag oogde hij armoedig; de verf bladderde zo erg dat de roest eronder zichtbaar werd. Als dat alles was geweest zou het in mijn herinnering domweg een haveloze oude deur zijn geweest. Maar er was iets bijzonders met de manier waarop het nummer, 301, was aangebracht.

Iemand – misschien een van de vele tijdelijke bewoners – had met een scherp voorwerp, een schroevendraaier of zo, het nummer in de deur gekrast. Ik kon elke afzonderlijke kerf onderscheiden. De 3 was wel drie handspan hoog, de 0 kleiner maar een paar keer overgetrokken, een opvallende, vinnige krabbel, en ten slotte was de 1 een lange, diep uitgestoken lijn, die zichtbaar moeite had gekost. Langs deze verzameling rechte en ronde wonden had zich roest verspreid, een spoor van geweld als vlekken van heel oud bloed, geronnen, zwartrood. *Niets is me dierbaar. Niet het huis waar ik woon, niet de deur waar ik elke dag doorheen ga, niet*

eens mijn leven, verdomme. De cijfers met hun opeengekleemde tanden keken me nijdig aan.

Dat was de flat die ik die winter wilde hebben, de flat waar ik verkoos mijn dagen te slijten.

Nadat ik mijn spullen had uitgepakt ging ik meteen een blik witte verf en een flinke kwast kopen. De keuken en de slaapkamer waren niet opnieuw behangen, en op de muren zaten grote en kleine vlekken. Vooral rond de lichtknopjes vielen die donkere vegen op. Ik trok een lichtgrijze trainingsbroek en een oude witte trui aan, want daar zag je de spatten niet zo op. Voordat ik begon had ik al besloten dat ik niet uit was op een fraai, gelijkmatig resultaat. Het zou voldoende zijn, redeneerde ik, om alleen de vlekken weg te schilderen. Witte vlekken zijn immers beter dan groezelige? Ik streek met mijn kwast over de grote vochtplekken op het plafond, waarschijnlijk ooit veroorzaakt door de regen, en ik zag het grijs verdwijnen onder het wit. Ik veegde de groezelige wastafel met een lapje schoon, waarna ik die hetzelfde helwit verfde, ook al was de voet bruin.

Ten slotte ging ik de galerij op om de voordeur te schilderen. Met elke haal van de kwast over het krassenpatroon werden de onvolkomenheden uitgewist. De diep ingekerfde cijfers, de roestbruine bloedvlekken verdwenen. Ik ging naar binnen om even te pauzeren en weer warm te worden. Toen ik na een uurtje ging kijken zag ik dat de verf was gaan druipen. Het zag er niet netjes uit, waarschijnlijk doordat ik een kwast in plaats van een

roller had gebruikt. Nadat ik nog een verflaag had aangebracht, zodat de zakkers minder opvielen, ging ik weer naar binnen en wachtte. Na een uurtje schuifelde ik op mijn slippers nogmaals naar buiten. Het was licht gaan sneeuwen. Op straat was het donker geworden, de lantaarns brandden nog niet. Roerloos stond ik daar, met het blik verf in de ene en de kwast in de andere hand – een stille getuige van sneeuwvlokken die langzaam neerwarrelden, alsof talloze veertjes langzaam omlaagzweefden.

bakerwindsels

De boreling is gewikkeld in sneeuwwitte doeken. Omdat het in de moederschoot zo knus is geweest, bindt de baker het lichaampje stevig in, om de schokkende, abrupte overgang naar de grenzeloosheid te verzachten.

Een mensje dat nu pas begint te ademen, voor het eerst de longen volzuigt. Een mensje dat niet weet wie het is, waar het is, wat er zojuist is begonnen. Het meest hulpeloze van alle jonge dieren, weerlozer nog dan een pas uitgekomen kuiken.

De vrouw, bleek van bloedverlies, kijkt naar het huilende kind. Onzeker neemt ze het ingebakerde wezentje in haar armen. Iemand die nog niet weet hoe ze een einde kan maken aan dat gehuil. Iemand die nog maar enkele ogenblikken daarvoor verbazingwekkend veel pijn leed. Het kind houdt onverwacht uit zichzelf op met huilen. Misschien vanwege een bepaalde geur. Of omdat de streng tussen de twee nog niet is verbroken. Aangetrokken door de stem richten twee donkere, nietsziende ogen zich op het gezicht van de vrouw. Zonder te beseffen wat er in gang is gezet, zijn deze twee nog steeds met elkaar verbonden. In een stilte die is doortrokken van de geur van bloed. Met tussen twee lichamen in het wit van bakerwindsels.

babyhemdje

Er is me verteld dat het eerste kind van mijn moeder nog geen twee uur na de geboorte is gestorven.

Er is me verteld dat het een meisje was, met een gezichtje zo wit als een halvemaanvormig rijstkoekje. Hoewel ze heel klein was, want twee maanden te vroeg geboren, had ze fijne trekken. Ik zal nooit vergeten, zei mijn moeder, dat ze haar twee donkere ogen opendeed en ze op mijn gezicht richtte.

Toentertijd woonden mijn ouders op het platteland, in een afgelegen huis een eind van de lagere school waar mijn vader les gaf. Omdat mijn moeder nog lang niet was uitgerekend, overrompelde het haar volkomen toen op een ochtend de vliezen braken. Er was niemand in de buurt. De enige telefoon in het dorp bevond zich twintig minuten lopen verderop, in een winkeltje bij de bushalte. Mijn vader zou pas over zes uur van zijn werk terugkomen.

Het was vroeg in de winter, de eerste vorstperiode was net aangebroken. Mijn tweeëntwintigjarige moeder strompelde naar de keuken en zette water op om een schaar te steriliseren. Al rommelend in haar naaimand vond ze een lapje witte stof waarvan wel een babyhemdje kon worden gemaakt. Geplaagd door weeën en doodsbang begon ze te naaien, terwijl de tranen over

haar wangen liepen. Toen het hemdje af was pakte ze een dunne doorgestikte deken om te gebruiken als wikkeldoek en zette haar tanden op elkaar om de steeds feller en sneller terugkerende pijn te kunnen verduren.

Ten slotte baarde ze haar kind. Nog steeds alleen knipte ze de navelstreng door. Ze trok het bebloede lijfje het hemdje aan dat ze net had gemaakt en nam de jammerende, nietige baby in haar armen. In godsnaam, niet doodgaan, prevelde ze met broze stem telkens maar weer, als een mantra. Er verstreek een uur, toen gingen de tot dan toe stijf gesloten oogleden van de baby plotseling vaneen. Toen mijn moeders ogen die van haar kind ontmoetten, fluisterde ze nogmaals: In godsnaam, niet doodgaan. Ongeveer een uur later was de baby dood. Daar lagen ze op de keukenvloer, mijn moeder op haar zij, met de dode baby stevig aan haar borst geklemd. Ze voelde de kou geleidelijk aan in het lichaamje trekken, tot op het bot. Huilen deed het niet meer.